

:: Editorial

Na stretnutí dekanov a zástupcov európskych škôl architektúry¹ v meste Chania na ostrove Kréta v roku 2009 sa zrodila iniciatíva sformulovať Chartu pre architektonický výskum (Charter for architectural research). Motívom pre prijatie takéhoto dokumentu bola snaha „zviditeľniť“ popri architektonickej tvorbe asi jednu z najdôležitejších aktivít architektov – výskum. Už roky sa diskutuje o podstate architektonického výskumu, či je ním len výskumná činnosť orientovaná na získavanie nových poznatkov, prípadne ich triedenie, popisovanie, interpretovanie a pod., ktorej výstupy sú väčšinou vo forme textov, tabuliek, grafov a schém alebo aj architektonická a urbanistická tvorba (research by design). Či už je výsledkom výskumu publikačný výstup alebo projekt, väčšinou sa stáva predmetom porovnávania s inými vednými disciplínami hlavne vtedy, ak ide o získavanie finančných zdrojov na výskumnú činnosť alebo zostavovanie poradia univerzít, akreditáciu študijných programov a pod. A vtedy my, architekti, „ťaháme za kratší koniec“. Ťažšie sa nám preukazujú výstupy v tzv. karentovaných časopisoch, citačné indexy a iné kritériá, ktoré relatívne hravo plnia kolegovia z oblasti prírodných, exaktných, ale aj niektorých technických vied, pre nás sú však takmer nedostupné.

Tento opis momentálneho postavenia architektonického výskumu sa nevzťahuje iba na Fakultu architektúry STU v Bratislave či na architektonický výskum na Slovensku, ale má všeobecnú platnosť vo väčšine európskych krajín a s veľkou pravdepodobnosťou aj v mnohých krajinách mimo nášho kontinentu. Dôsledkom toho stavu je fakt, že

architektúru by sme márne hľadali v zozname priorit alebo tém európskych výskumných projektov, ako napríklad 7. rámcový program. Zdanlivo lepšie sú na tom urbanisti, ale i tí sa musia spájať s územnými plánovačmi, ekonómami, demografmi, sociológmi a pod., aby uspeli v získavaní európskych finančných prostriedkov. Rovnako je to v hodnotení výstupov vedeckej a výskumnej činnosti na univerzitách, kde „scientometria“ architektov výrazne zaostáva za inými odbornými, čo sa hlavne prejavuje v prerozdelení financií. Niektoré špičkové univerzity sa takto zbavujú menej výkonných odborov, ktoré im znižujú úroveň hodnotenia a majú tak väčšiu šancu obsadiť v rôznych rebríčkoch popredné miesta.

Iniciatíva z Chanie² je hlavne snahou presvedčiť vedeckú komunitu o tom, že aj architektonický výskum, napriek niektorým svojim špecifikám³, má svoje opodstatnenie a je pre spoločnosť rovnako potrebný ako iné vedné disciplíny. Za týmto účelom bola pri EAAE zriadená Komisia pre výskum, ktorá pozostáva z dvoch pracovných skupín. Prvá skupina pracuje na definovaní rámca pre architektonický výskum, druhá na zostavení zoznamu architektonických periodík a kritérií pre klasifikáciu (ranking) periodík, čo by pomohlo pri ich uvádzaní v rôznych databázach scientometrických dát a periodík uznávaných vedeckou komunitou⁴. Práve takéto zoznamy a klasifikácia periodík by pomohli pri porovnávaní výstupov architektonického výskumu s inými, už etablovanými disciplínami, ktorým práve periodiká evidované v uznávaných databázach pomáhajú získavať tak body v rôznych rebríčkoch, ako aj body pre rozdeľovanie finančných prostriedkov, čo je možno ešte dôležitejšie. Kolegom, ktorí dlhé roky robia a vydávajú vedecký časopis *Architektúra a Urbanizmus* sa podaril husársky kúsok – toto periodikum bolo zaradené do databázy Scopus. Možno je to neskromné želanie, ale bol by som nesmierne rád, keby sa v niektorej z uznávaných databáz objavili aj naše Architektonické listy ALFA. To by však nebolo len vecou úzkeho tímu ľudí, ktorí náš vedecký a odborný časopis pripravujú, t.j. redaktorov a redakčnej rady, ale hlavne autorov, ktorí budú písať kvalitné príspevky⁵, kritických a náročných recenzentov a kolegov architektov a výskumníkov, ktorí vedecké štúdie, odborné články, recenzie, ale aj eseje a rôzne postrehy budú čítať, citovať ich a diskutovať o nich s autormi na stránkach našich Architektonických listov ALFA. Zatiaľ, žiaľ, je to len zbožné želanie.

Do videnia na stránkach Architektonických listov ALFA

Váš Julián Keppel

POZNÁMKY

¹ Európsky projekt ENHSA (European Network of Head of Schools of Architecture).

² Na valnom zhromaždení EAAE v Chanii v septembri 2010 bola prijatá Charta pre architektonický výskum.

³ ostatne svoje špecifiká majú všetky vedné disciplíny.

⁴ Medzi najuznávanejšie patrí ISI Web of Science a ISI Web of Knowledge, Scopus, PubMed.

⁵ Tu, žiaľ, len s našim materinským jazykom nevystačíme, ak nie celý článok tak aspoň obsiahle resumé by malo byť publikované v niektorom zo svetových jazykov, najlepšie v angličtine.